

Jaarverslag 2016

Vastgesteld in de bestuursvergadering van 14 maart 2017

Inhoudsopgave

0. Samenvatting	2
1. Organisatie	3
2. Bedrijfsvoering en voedselveiligheid	3
3. Verhuizingen	4
4. Voedselverwerving	4
5. Cliënten	5
6. Vrijwilligers	7
7. Communicatie en PR	7
8. Financiën en donaties	9
9. Doorkijk naar 2017	9

0. Samenvatting

De Stichting Voedselbank Enschede-Haaksbergen is in november 2006 opgericht en biedt directe voedselhulp aan de armste mensen. Een tweede doelstelling van de Voedselbank is het voorkomen van verspilling van goed voedsel. Voedselbanken werken uitsluitend met vrijwilligers.

Begin 2016 ontvingen 456 huishoudens (totaal 1188 personen) een voedselpakket. Eind 2016 was het aantal pakketten licht gestegen naar 470 pakketten (1260 personen). In Haaksbergen was het aantal cliënten in 2016 nagenoeg stabiel: 36 cliënten per 1 januari 2016 en 37 per 31 december 2016. Ten opzichte van het aantal cliënten ultimo 2015 is het aantal cliënten in 2016 gedaald met 17,5%.

In 2016 zijn de contacten met bestaande leveranciers geïntensiveerd en heeft de Voedselbank tal van nieuwe leveranciers mogen verwelkomen. De voedselinzamelingsactie in december 2016, in samenwerking met RTV Oost, was erg succesvol en heeft geresulteerd in een (houdbare) voorraad voor ruim een half jaar.

Zowel de uitgiftelocatie in Haaksbergen als de hoofdvestiging in Enschede zijn in 2016 verhuisd. De uitgiftelocatie in Haaksbergen is vanaf april 2016 gehuisvest in een pand aan de Industriestraat. In Enschede moest de voormalige autowerkplaats van garage Bleeker aan de Hengelosestraat geschikt gemaakt worden voor voedselverwerking en -uitgifte, een klus die veel werk heeft gekost en veel investeringen heeft gevergd. Dankzij de inzet van een flink aantal vrijwilligers en bedrijven is de verbouwing soepel en behoorlijk snel verlopen. De daadwerkelijke verhuizing vond plaats op 29 oktober 2016.

Ons vrijwilligersbestand omvatte in 2016 ruim 90 vrijwilligers. Hiervan waren 16 mensen op de uitgiftelocatie in Haaksbergen actief. De vrijwilligers zijn voor hun inzet in 2016 op uiteenlopende wijzen bedankt, terwijl het toekomstig beleid tijdens een informatieavond met hen werd besproken. In verband met de verhuizing in Enschede is een afscheidsavond op de oude locatie en vervolgens een 'open huis' voor vrijwilligers en hun familie op de nieuwe locatie georganiseerd.

Verder heeft de Voedselbank Enschede-Haaksbergen in maart 2016 het Groencertificaat van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit behaald.

Bestuurswisselingen in 2016 betroffen de secretarisfunctie en de functie van bestuurslid vrijwilligerszaken. Voor het overige bleef de samenstelling van het bestuur in 2016 ongewijzigd.

1. Organisatie

Bestuur

Het bestuur bestond in 2016 uit de volgende personen:

- Ruud Gardenbroek, voorzitter;
- Marcel Aarnink, secretaris, *tot medio februari 2016*;
- Ineke Jenniskens, secretaris, *vanaf medio februari 2016*;
- Pieter Horsthuis, penningmeester;
- Ton Koopman, bestuurslid voedselhandeling en uitgifte;
- Wim Sprakel, bestuurslid voedselverwerving;
- Eric Oude Munnink, bestuurslid communicatie & PR;
- Dineke van der Velde, bestuurslid cliëntenzaken;
- Fanny Bakker, bestuurslid vrijwilligerszaken, *tot 1 juli 2016*;
- Tom Schenk, bestuurslid vrijwilligerszaken, *vanaf 1 juli 2016*.

Het bestuur vergaderde in 2016 maandelijks.

Vertrouwenspersonen

Als vertrouwenspersonen zijn begin 2015 Gerda Zeijlstra en Jules Steenhuis benoemd. De vertrouwenspersonen zijn in 2016 enkele malen door een vrijwilliger telefonisch benaderd voor advies; dit is voldoende gebleken.

Raad van Advies

In de Raad van Advies hebben zitting Inge Stegeman en Jules Steenhuis. De Raad van Advies is in 2016 niet bijeen gekomen. Wel is er informeel contact geweest tussen de Raad van Advies en bestuursleden.

Klankbordgroep

Uit de vrijwilligers is in 2015 een klankbordgroep samengesteld, enerzijds om de communicatie tussen bestuur en vrijwilligers te vergemakkelijken, anderzijds om de vrijwilligers om advies te vragen over (veranderingen in) de dagelijkse gang van zaken. Het is in 2016 nog niet gelukt vanuit alle geledingen een vertegenwoordiger in de klankbordgroep te benoemen. De klankbordgroep is in 2016 regelmatig bijeengekomen.

2. Bedrijfsvoering en voedselveiligheid

Voor de bedrijfsvoering was 2016 een belangrijk jaar. Allereerst werd begin 2016 het Groencertificaat van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) behaald met een score van 89 uit de 100 haalbare punten. Daarnaast is de locatie Enschede van de Voedselbank Enschede-Haaksbergen de gelukkige huurder geworden van een nieuwe, grotere en –na een ingrijpende verbouwing– sterk verbeterde werk-, opslag- en kantoorruimte.

De activiteiten in het kader van het Groencertificaat hebben ertoe geleid dat de Voedselbank Enschede-Haaksbergen nog zorgvuldiger dan voorheen omgaat met de verwerking en bewaring van voedsel. Ompakken gebeurt met handschoenen, hoofdkapjes en schorten. De koelketen wordt nog beter gesloten gehouden. In de nabije toekomst zal

nog extra aandacht worden geschonken aan opleiding en training op dit aandachtsgebied. Op die manier kunnen wij nog zorgvuldiger met voedsel omgaan en zullen de vragen van (grote) leveranciers over veilig omgaan met “hun” voedsel nog duidelijker kunnen worden beantwoord.

Verder was in 2016 het hoofdthema de verbouwing van en verhuizing naar de nieuwe locatie aan de Hengelosestraat. In paragraaf 3 wordt hieraan aandacht besteed. Wat de bedrijfsvoering betreft, kan worden opgemerkt dat op de nieuwe locatie de werkwijze tijdens de uitgifte soepeler verloopt dan op de oude locatie. Het basisontwerp van de inrichting en de daadwerkelijke manier van werken sluiten vrijwel naadloos op elkaar aan. Dit heeft ertoe geleid dat de cliënten vlotter dan voorheen door de hal worden geleid, het verblijf binnen tot een minimum beperkt blijft, en lange wachttijden –die vroeger nog wel eens voorkwamen— nu eigenlijk tot het verleden behoren. De reacties van de cliënten zijn dan ook positief.

3. Verhuizingen

In 2016 was het uitgiftepunt van de Voedselbank in Haaksbergen genoodzaakt te verhuizen naar een andere locatie. Deze nieuwe locatie werd gevonden aan de Industriestraat: een pand dat goed bereikbaar is voor de cliënten, waar hun privacy is gewaarborgd en met voldoende parkeergelegenheid. De vrijwilligers hebben veel werk verzet om het onderkomen schoon te maken en in te richten. Op zaterdag 30 april 2016 werd een Open Huis georganiseerd voor alle relaties uit Haaksbergen.

Ook in Enschede moesten wij verhuizen: de nieuwe locatie werd de voormalige autowerkplaats van garage Bleeker. Dit betekende veel werk en veel investeren om hier een mooie hal van te maken. Een compacte projectgroep, waarin bouw- en technische kennis en bestuursverantwoordelijkheid waren vertegenwoordigd, heeft veel extra tijd gestoken in de klussen die wij zelf konden doen. Uiteraard waren er ook werkzaamheden die door bedrijven moesten worden uitgevoerd: schoonmaken, schilderen, elektra, verwarming, water, vloer vlakken, receptie/kantoren bouwen en koel- en vriesinstallaties (ver)plaatsen. Veel werk en dus ook veel kosten. Gelukkig hadden wij, door een donatie uit het verleden, een flinke voorziening hiervoor opgebouwd, maar er waren wel extra sponsorbedragen nodig om alles te kunnen betalen.

Op zaterdag 29 oktober 2016 vond de daadwerkelijke verhuizing plaats: met heel veel extra handen verliep dat gesmeerd! Vlak voor en op de verhuisdatum krijgen wij ook hulp van extra vrijwilligers via de Enschedese Uitdaging, Landgoed Algoed en de Stichting Present.

4. Voedselverwerving

In 2016 werden de contacten met leveranciers geïntensiveerd, via e-mail, telefonisch en/of persoonlijk. Wij prijzen ons bijzonder gelukkig met het feit dat wij in 2016 tal van nieuwe leveranciers mochten begroeten. Medio september 2016 heeft VBNL centrale afspraken kunnen maken met Aldi-supermarkten. Wij zijn dan ook blij dat de zes Aldi-winkels binnen

onze gemeentegrenzen vanaf december 2016 kwalitatief goed voedsel zijn gaan leveren. De verwachting is dat in 2017 meerdere landelijke retailers het voorbeeld van Aldi gaan volgen. Het feit dat wij nu een "Groene" Voedselbank zijn, speelt daarbij een belangrijke rol: leveranciers zijn er nu van verzekerd dat wij op een juiste manier met de voedselveiligheid omgaan.

Ongeveer 25% van het voedsel wordt aangeleverd door landelijke leveranciers, 75% wordt geleverd door lokale leveranciers. Naast de supermarkten zijn wij blij met de structurele leveringen van enkele grote leveranciers als Johma, Apetito, Pré Pain, Elite salades, Huuskes en Van de Moolen. Als gevolg van te veel broodleveringen hebben wij in 2016 ook afscheid moeten nemen van enkele broodleveranciers.

Een aantal cliënten heeft op enkele zorgboerderijen geholpen met de oogst van de groentetuinen. Deze oogst werd vervolgens aangeboden aan de Voedselbank.

In de loop van 2016 hebben wij een aantal workshops (Voedselverwerving en Fondsverwerving) bij VBNL gevolgd.

De verwerving van lang houdbare artikelen staat (landelijk) onder druk waardoor de samenstelling van de pakketten niet altijd voldeed aan de gestelde criteria. Wij zijn daarom erg blij met het gescoorde resultaat van de voedselinzamelingsactie in december 2016 bij 17 supermarkten en 15 scholen en kerken. Samen met RTV Oost en de inspanning van ruim 160 enthousiaste vrijwilligers hebben wij een (houdbare) voorraad (circa 48 pallets) kunnen opbouwen, voldoende voor ruim een half jaar. Net zo belangrijk is dat bijna alle deelnemende vrijwilligers hebben aangegeven dat zij in 2017 opnieuw willen helpen voedsel in te zamelen. Wij zullen hier dankbaar gebruik van maken.

FC Twente stelde onze cliënten in 2016 in de gelegenheid een voetbalwedstrijd te bezoeken in de Grolsch Veste. Afgaande op de enthousiaste reacties werd dit gebaar enorm gewaardeerd. Ook in 2017 zal FC Twente toegangskarten beschikbaar stellen voor de Voedselbank.

5. Cliënten

Aan het begin van 2016 kende de Voedselbank Enschede-Haaksbergen 456 cliënten (met in totaal 1188 personen). Eind 2016 was het aantal cliënten iets toegenomen tot 470 cliënten (1260 personen). Ten opzichte van eind 2015 (toen er 570 cliënten waren) is het aantal cliënten in 2016 afgenomen met 17,5%. Het aantal pakketten dat wekelijks in Haaksbergen werd uitgereikt, bleef in 2016 nagenoeg constant: 36 cliënten op 1 januari 2016 en 37 cliënten per 31 december 2016.

In tabel 1 staan de gegevens over de afgelopen drie jaren vermeld (per 31 december van het betreffende jaar).

Tabel 1: Aantal cliënten Voedselbank Enschede-Haaksbergen, per 31 december, in 2014, 2015 en 2016

Aantal cliënten	31-12-2014	31-12-2015	31-12-2016
Aantallen	592	570	470

Iets meer dan een derde van de cliënten betreft eenpersoonshuishoudens en bijna 18% tweepersoonshuishoudens. De overige cliënten hebben een huishouden bestaande uit drie of meer personen. De gegevens over 2016 over huishoudenomvang komen in grote lijnen overeen met die over 2015. Zie verder tabel 2.

Tabel 2: Omvang huishouden cliënten Voedselbank Enschede-Haaksbergen per 31 december 2016 en per 31 december 2015 (in aantallen en percentages)

Omvang huishouden	Peildatum 31-12-2016		Peildatum 31-12-2015	
	In #	In %	In #	In %
1 persoon	168	35,7	234	41,1
2 personen	84	17,9	113	19,8
3 personen	73	15,5	79	13,9
4 personen	75	16,0	65	11,4
5 personen	38	8,1	44	7,7
6 personen	23	4,9	21	3,7
7 personen	5	1,1	7	1,2
8 personen	0	0	2	0,4
9 personen	0	0	1	0,2
10 personen	2	0,4	2	0,4
11 personen	2	0,4	2	0,4
Totaal	470	100%	570	100,2%

In de wijk Wesselerbrink (postcodegebied 7544) zijn relatief de meeste cliënten woonachtig (15,1%), gevolgd door Stadsveld / Stevenfenne / Patmos (postcodegebied 7545, 13,2%), de Bothoven (postcodegebied 7511, 10,9%) en Mekkelholt (postcodegebied 7523, 10,4%). De overige postcodegebieden / wijken zijn met minder dan 10% van het totaal aantal cliënten in ons cliëntenbestand vertegenwoordigd (peildatum steeds 31-12-2016). Deze verdeling over de wijken komt in grote lijnen overeen met het beeld uit voorgaande jaren.

Behalve het wekelijkse voedselpakket, ontvangen cliënten –voor zover ze daarvoor in aanmerking komen– ook zogenaamde 10-dagenpakketten en babypakketten. Een 10-dagenpakket is bedoeld voor een pasgeboren baby, terwijl de babypakketten aan cliënten met kinderen in de leeftijd van nul tot twee jaar worden uitgereikt. Onze Voedselbank zorgt er verder voor dat via de Stichting Jarige Job kinderen in de basisschoolleeftijd (vier tot twaalf jaar) een complete verjaardagsbox ontvangen, zodat ook zij hun verjaardag op school en in gezinsverband kunnen vieren.

6. Vrijwilligers

In 2016 waren tussen ruim 90 vrijwilligers actief voor onze Voedselbank. De werkzaamheden bestonden onder meer uit het verwerven van voedsel, het ophalen van voedsel bij onze leveranciers en bij het Regionaal Distributiecentrum in Deventer, het ompakken van voedsel, het selecteren van voedsel op THT-datum, het vullen en klaarzetten van de kratten, schoonmaak, cliëntadministratie, het voeren van halfjaarlijkse gesprekken met cliënten en het verstrekken van voedselpakketten (inclusief controle legitimatie).

Naast deze werkzaamheden, die specifiek zijn voor een Voedselbank, worden ook meer gebruikelijke werkzaamheden verricht zoals financieel beheer, in- en externe nieuwsvoorziening en het opbouwen en onderhouden van relaties met subsidiënten en donateurs.

Veel vrijwilligers waren betrokken bij de verhuizing naar de Hengelosestraat. Het ging niet alleen om het overbrengen van de spullen, maar ook om talloze klussen die uitgevoerd moesten worden voordat het pand geschikt was voor dit doel.

In 2016 hebben onze vrijwilligers wederom de kassa's tijdens de Proef-eet (begin september) bemenst. De Voedselbank Enschede-Haaksbergen ontvangt als tegenprestatie een deel van de omzet, hetgeen ook nu weer resulteerde in een aanzienlijk bedrag.

In ons vrijwilligersbeleid staat centraal dat de vrijwilliger achter de doelstelling van de Voedselbank dient te staan en eenieder met respect dient te behandelen. Daarnaast is uiteraard het zorgvuldig omgaan met voedsel belangrijk en hanteren wij een minimumleeftijd voor vrijwilligers van 18 jaar.

In 2016 heeft het bestuur enkele bijeenkomsten voor alle vrijwilligers georganiseerd, zowel bij wijze van dank voor hun inzet als om het toekomstige beleid met hen te bespreken. Onze vrijwilligers werden in 2016 ook verblijd met (belangeloos beschikbaar gestelde) chocoladeletters, oliebollen en kaarten voor een wedstrijd van FC Twente. Daarnaast was er in het nieuwe pand in december 2016 een 'open huis' voor de familieleden van onze vrijwilligers.

7. Communicatie en PR

De Voedselbank is sterk gebaat bij begrip en sympathie bij alle stakeholders in Enschede en Haaksbergen. Uiteindelijk moet dat leiden tot morele en financiële steun of voedselgiften, zonder welke de Voedselbanken niet zouden kunnen bestaan. Media-aandacht heeft daar in 2016 een belangrijke bijdrage aan geleverd. De Voedselbank Enschede-Haaksbergen kon zich in het afgelopen jaar verheugen in veel positieve berichtgeving in kranten en op radio en tv.

Om te beginnen heeft de opbrengst van de actie 'Samen voor de Voedselbank' (december 2015) in januari 2016 voor publicaties op de site van RTV Oost en een aantal krantenberichten gezorgd. Daarna werd bekend dat de boekenverkoopactie van JCI Hengelo

(Juniorkamer) € 10.000,- voor onze Voedselbank opleverde. Tubantia schreef hierover een wervend artikel.

In april 2016 verhuisde de vestiging Haaksbergen naar de Industriestraat. Een persbericht zorgde in dit geval voor een aantal artikelen in de diverse plaatselijke media. In dezelfde periode ontving de Voedselbank het certificaat Voedselveiligheid, waaraan in Tubantia en Huis aan Huis aandacht werd besteed.

De (aanstaande) verhuizing van de Voedselbank in Enschede zorgde voor verreweg de meeste media-reuring. Radio-interviews op TV Enschede FM, 3D filmpjes op RTV Oost en veel krantenartikelen zorgden ervoor dat de verhuizing niet onopgemerkt voorbij ging. Vanaf september 2016 waren er nog de actie van Atak om door singer-songwriters op Proef-eet en andere evenementen geld in te zamelen voor de Voedselbank en de inpakactie van Eggink in december 2016 die de nodige aandacht kregen. En natuurlijk zorgde de actie van RTV Oost in december 2016 om voedsel in te zamelen weer voor veel radio- en televisie-berichten.

De media-aandacht was soms op initiatief van de media zelf, maar werd meestal geëntameerd door de Voedselbank door persberichten of door gebruik te maken van het medianetwerk in Enschede en Haaksbergen.

Naast aandacht in de media zijn ook diverse externe groepen op bezoek geweest bij de Voedselbank. Er werden presentaties en rondleidingen verzorgd voor onder andere Saxionstudenten Zorg en Welzijn, Atak, RTV Oost, gepensioneerde artsen en Probus.

Eigen externe media

De internetsite van de Voedselbank is in 2016 maandelijks aangepast en opgefrist met nieuwe berichtgeving. Niet alleen vacatures en nieuws over de verhuizing zorgden voor die vernieuwing, maar op de homepage is steeds aandacht besteed aan nieuwe ontwikkelingen, donaties en (opbrengsten van) acties.

De externe nieuwsbrief is maandelijks verstuurd naar bijna 60 belangstellenden. Deze is ook maandelijks geplaatst op de site en aangekondigd via Twitter.

Op Twitter zijn gemiddeld wekelijks één of meerdere berichten gepost: van bedankberichten voor acties voor de Voedselbank tot het retweeten van gegevens van Voedselbanken Nederland en van nieuwsberichten over Voedselbanken en armoedebestrijding. Het regelmatig aanwezig/zichtbaar zijn op Twitter leverde in 2016 65 nieuwe volgers op.

Interne communicatie

De interne nieuwsbrief verscheen in 2016 maandelijks. Hierin werd aandacht besteed aan het wel en wee van de vrijwilligers, maar ook aan nieuw beleid en nieuwe eisen op het gebied van voedselveiligheid. Natuurlijk was de verhuizing regelmatig een belangrijk item. De nieuwsbrief is via e-mail verstuurd, maar was ook te lezen in geprinte vorm in het pand van de Voedselbank.

Tenslotte zijn vrijwilligersavonden georganiseerd om hen bij te praten over de ontwikkelingen en verwachtingen voor de toekomst.

8. Financiën en donaties

Wij hebben in 2016 weer de jaarlijkse subsidie mogen ontvangen van de gemeenten Enschede en Haaksbergen. Naast deze subsidies, hebben wij van kerken, particulieren, diverse instellingen, bedrijven en organisaties donaties ontvangen. Ook de statiegelden van verschillende winkelketens en de bijdrage van de Proef-eet in Enschede (door het bemensen van de kassa's met onze vrijwilligers) hebben een positief effect gehad op onze financiële positie.

De verhuizing in oktober 2016 heeft ertoe geleid dat de Voedselbank Enschede-Haaksbergen door haar financiële reserves heen is. De getroffen voorziening is helemaal gebruikt voor de inrichting van en de verhuizing naar het pand aan de Hengelosestraat. Het bestuur heeft een 'projectgroep verhuizing' in het leven geroepen om alle uitgaven van de verhuizing in de greep te houden. De projectgroep heeft het bestuur periodiek geïnformeerd over de werkelijke uitgaven versus de begroting.

Om onze financiële positie weer op peil te brengen, zijn wij op zoek naar nieuwe sponsors die ons kunnen steunen. Ondanks dat wij geen voedsel inkopen, gaat er toch veel geld om in onze organisatie. De belangrijkste lasten voor de voedselbank zijn huur, kantoor- en verzekeringskosten, schoonmaakartikelen en verpakkingsmaterialen. Daarnaast moeten onze bussen dagelijks blijven rijden en moeten wij geregeld in nieuwe apparatuur investeren. Denk daarbij aan koel- en vriesapparatuur en aan materieel om pallets te verplaatsen en op te slaan. Een belangrijke nieuwe kostenpost in verband met de nieuwe locatie zijn de energielasten.

Ook voor 2016 willen wij iedereen bedanken voor de ruimhartige donaties! Door deze donaties hebben wij in 2016 de exploitatie en deels de verhuizing kunnen financieren. Zoals hiervoor aangegeven, heeft de verhuizing veel geld gekost en zijn onze financiële buffers op dit moment aardig opgesoupeerd. Gelukkig hebben wij van een aantal organisaties en bedrijven extra donaties ontvangen voor de verhuizing. Ook deze organisaties willen wij nogmaals bedanken!

De kascommissie heeft begin 2017 de jaarcijfers van 2016 zonder voorbehoud goedgekeurd. De financiële cijfers van 2016 staan op de site van de Voedselbank Enschede-Haaksbergen overzichtelijk gepresenteerd. Wij gaan ervan uit hiermee voor iedereen transparant en open te zijn over onze financiële positie.

9. Doorkijk naar 2017

De verwachting is dat 2017, in vergelijking met de voorgaande twee jaren, voor de Voedselbank Enschede-Haaksbergen een iets rustiger jaar wordt. Immers, het project Voedselveiligheid dat in 2015 werd gestart is in 2016 succesvol afgesloten met het behalen van het Groencertificaat en ook de verhuizing naar het pand aan de Hengelosestraat in het najaar van 2016 is goed verlopen. Dat biedt gelegenheid een aantal andere activiteiten op te zetten dan wel te professionaliseren. Wij noemen als meest belangrijke activiteiten die voor 2017 staan gepland de volgende:

- Gesprekken met cliënten en hulpverlenende instanties intensiveren;
- Team voedselverwerving uitbreiden;
- Financiële buffer opbouwen;
- Sponsorbeleid opzetten;
- Organisatie Voedselbank documenteren;
- Mogelijkheid en noodzaak van extra uitdeelmomenten onderzoeken;
- Regionale samenwerking Voedselbanken opzetten.